

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä helmikuuta 2005 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta (HE 281/2004 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslaki-valiokunta sekä liikenne- ja viestintävaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 12/2005 vp, LiVL 8/2005 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Helena Korhonen, ylitarkastaja Tapani Kajamaa ja ylitarkastaja Tarja Lahinen, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Ilari Hannula, oikeusministeriö
- hallitusneuvos Kaisa-Leena Välipirtti, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylilääkäri Mikko Paunio, sosiaali- ja terveysministeriö
- erikoistutkija Raimo O. Salonen, Kansanterveyslaitos
- asiantuntija Jukka Luokkamäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- asiantuntija Veli-Pekka Sirola, Energiateollisuus ry

- toimitusjohtaja Reijo Svento, FiCom
- toiminnanjohtaja Pertti Paakkinen ja ilman-suojeluasiantuntija Suvi Haaparanta, Hengitysliitto Heli ry
- varatuomari Riitta Haapasaari, Kuluttajien vakuutustoimisto
- lakimies Tiina Hallberg, Suomen Kiinteistöliitto ry
- yhdyskuntatekniikan päällikkö Jussi Kauppi, Suomen Kuntaliitto
- projektivastaava Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- osastopäällikkö Kimmo Laukkanen, Suomen Maarakentajien Keskusliitto ry.
- toiminnanjohtaja Juhani Nenonen, Suomen Omakotiliitto ry.
- lakimies Hannu Ijäs, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
- toimitusjohtaja Rauno Piippo, Vesi- ja viemärilaitosyhdistys
- kaupungin insinööri Martti Tieaho, Espoon kaupunki
- toimistopäällikkö Ari Kettunen ja johtava ympäristötarkastaja Juha Lahtela, Helsingin kaupunki
- kaupungin insinööri Hannele Tolonen, Kotkan kaupunki
- tekninen johtaja Jouko Leskinen, Oulunsalon kunta
- tekninen johtaja Hannu Pyykönen, Raahen kaupunki
- kaupungin insinööri Risto Laaksonen, Tampereen kaupunki

- apulaiskaupunginlakimies Tuomas Heikkinen ja kiinteistötoimenjohtaja Jouko Turto, Turun kaupunki
- ylituomari Jorma Ranta, Vantaan kaupunki

- johtaja Eeva-Liisa Säisä, Kotkan vanhainkodin kannatusyhdistys.

Lisäksi valiokunta on saanut Energiamarkkinaviraston, Keskuskauppakamarin ja Vanhus- ja lähimmäispalveluliitto ry:n kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annettua lakia.

Kadun kunnossapidon tavoitteellisen laatutason määritelmää ehdotetaan muutettavaksi niin, että korostetaan muun muassa olosuhteiden, liikenneturvallisuuden ja liikenteen esteettömyyden sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn, tarpeiden huomioon ottamista.

Liukkauden estoon käytetyn kiviaineksen poistaminen ehdotetaan määriteltäväksi osaksi kunnossapitoa, jolloin tehtävä on ajoradalla aina kunnan vastuulla. Kunnan ja tontinomistajien välistä vastuunjakoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että pyörätiet sekä rakenteellisesti toisistaan erottamattomat jalankulku- ja pyörätiet määritellään kunnan kunnossapitovastuulle.

Lisäksi ehdotetaan, että kunnan tulee laissa säädetyin edellytyksin ottaa huolehtiakseen tontinomistajien vastuulla olevista kunnossapitotehtävistä, lähinnä jalkakäytävien talvikunnos-

sapidosta. Velvollisuus syntyy useimmiten sellaisilla pientalovaltaisilla alueilla, joilla talvikunnossapitoa koskevat lain vaatimukset eivät täyty esimerkiksi kunnossapitotöiden raskauden takia. Kunta saa periä tehtävistä aiheutuneet kustannukset alueen tontinomistajilta maksuina.

Kunnan tontinomistajilta huolehtiakseen ottamista puhtaanapitotehtävistä aiheutuneet kustannukset peritään kunnossapitokustannusten tavoin aiheutuneiden kustannusten mukaisina.

Kadulla ja yleisillä alueilla tehtävistä töistä on ilmoitettava kunnalle. Kunnalla on ehdotuksen mukaan oikeus antaa määräyksiä työn suorittamisesta sekä oikeus periä maksuja. Lisäksi lain hallinnollista menettelyä, valvontaa ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä sekä rangaitussäännöstä ehdotetaan muutettaviksi. Kunnalle ehdotetaan mahdollisuutta antaa lakia täsmentäviä kunnossa- ja puhtaanapitomääräyksiä.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan syyskuun alussa 2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lakiehdotuksella uudistetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapi-

dosta annettua lakia poistamalla keskeiset lain toimivuudessa ilmenevät ongelmat. Kysymys on laajahkosta tarkistuksesta eikä kokonaisuudistuksesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi lain terminologian muuttaminen olisi edellyttänyt laajempaa kokonaisuudistusta, johon ei tällä aikataululla ollut mahdollisuuksia ryhtyä. Terminologiassa erityisesti rajanveto puhtaanapidon ja kunnossapidon välillä on koettu vaikeaksi. Lumen ja hiekoitushiekkan

poistaminen on kunnossapitoa, kun taas lehtien ja roskien poistaminen on puhtaanapitoa.

Keskeiset muutokset liittyvät katujen kunnossapidon laatutason määrittelyyn, muutoksiin kunnan ja kiinteistön välisissä kunnossa- ja puhtaanapitovastuissa, kunnan velvollisuuteen ottaa huolehtiakseen tontinomistajan kunnossapitotehtävistä sekä kadulla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden ohjaukseen ja perittäviin maksuihin.

Useissa kunnissa käytännön toimintatavat ovat jo nykyisin ehdotettujen muutosten suuntaisia, eivätkä muutokset siten merkitse suurta muutosta nykytilanteeseen. Muutokset ovat kuitenkin tarpeen vastuiden selventämiseksi ja kunnossa- ja puhtaanapitotason parantamiseksi.

Valiokunta katsoo, että lain osittainen tarkistaminen on perusteltua. Lain toimeenpanon seurannan ohella tulee kuitenkin alkaa harkita kokonaisuudistuksen toteuttamismahdollisuutta.

Kadun kunnossa- ja puhtaanapidon vastuun jako kunnan ja kiinteistön välillä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eräiden nimettyjen tehtävien siirtämistä kokonaan kunnan tehtäväksi. Näitä ovat hiekanpoisto ajoradalta sekä pyöriteiden ja yhdistettyjen jalankulku- ja pyöriteiden kunnossapito. Jalkakäytävien kunnossapidon osalta kunnan on otettava pientalovaltaisella alueella kunnossapitotehtävät hoitaakseen, jos lain mukaista kunnossapidon tasoa ei saavuteta tai jos kunnossapitotehtävät jakautuvat alueen tontinomistajien kesken erityisen epätasapuolisesti. Edellytyksenä on kuitenkin, että kunnossapito voidaan järjestää tarkoituksenmukaisena alueellisena kokonaisuutena ja että alue soveltuu koneelliseen kunnossapitoon. Laki ei siis rajoita tätä pidemmällekkään meneviä tehtävien siirtoja kunnalle ja säilyttää kunnan mahdollisuuden periä niistä aiheutuneet kustannukset kiinteistönomistajilta.

Valiokunta toteaa, että voimassa olevan 8 §:n mukaan kunnalla on jo mahdollisuus ottaa hoitettavakseen yksittäisten tonttien tehtäviä sekä tehdä tästä päätös alueellisesti. Hallituksen esityksen 8 §:n uudella 2 momentilla kunnalle säädetään *velvollisuus* ottaa pientaloalueilla huo-

lehtiakseen tontinomistajien tehtävistä silloin kun laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Valiokunta pitää muutosta tärkeänä ja kannatettavana ja korostaa säännöksen merkitystä erityisesti ikäihmisten sekä erityisryhmien kannalta. Jalkakäytävien kunnossapito voi olla huonokuntoisille ikäihmisille raskas fyysinen velvollisuus, josta on vaikea tai mahdotonta suoriutua. Säännös edistää ikäihmisten mahdollisuutta asua kotonaan mahdollisimman pitkään palveluihin tukeutuen ja vähentää samalla laitoshoidon korkeita kustannuksia. Lainvalmistelun yhteydessä tehdyt selvitykset osoittavat, että jalkakäytävän fyysistä kunnossapitoa pidetään yleisesti sellaisena velvollisuutena, joka voi aiheuttaa vaikeuksia myös normaalikuntoisen, kunnossapitoon kykenevän asukkaan elämään esimerkiksi lomavikoina. Tällöin tontinomistajan tulee hankkia poissaoloaikoinaan talonmies tai muu henkilö hoitamaan tehtävää. Erityisesti omakotitaloissa asuvat ovat toivoneet lainmuutosta, jolla tehtävä voi siirtyä kunnan hoidettavaksi.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että kuntien tulee ottaa puhtaanapidon laatuvaatimukset erityisen tarkasti huomioon vanhusten asuin- ja palvelutalojen läheisyydessä. Ikäihmisten omatoiminen liikkuminen ylläpitää toimintakykyä ja vähentää ulkopuolisen avun tarvetta, joten liikkumismahdollisuuksien turvaaminen on monella tavoin tärkeää. Liukastumisista aiheutuvat seuraukset ovat ongelmallisia erityisesti ikääntyneille, sillä esimerkiksi lonkkamurtuma johtaa ikääntyneellä usein pysyvään ulkopuolisen avun tarpeeseen. Kunnan omistamien palvelulaitosten osalta jalkakäytävien kunnossapito kuuluu tontinomistajana kunnalle. Yksityisten laitosten osalta vastuu on niiden omistajalla. Jos jalkakäytävien hoitotasoon yksityisen laitoksen osalta voidaan saada parannusta kunnan hoitaessa tehtävät, kunnan tulisi tarjota kunnossapitosopimuksen tekemistä, ellei sopimista yksityisen yrityksen kanssa pidetä tarkoituksenmukaisempana.

Kunnossapitolain tulee olla siten neutraali, että kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuus ei ohjaa esimerkiksi sitä, minne jalkakäytävät raken-

netaan, vaan suunnittelulla on rationaaliset perusteet.

Valiokunta toteaa tässä yhteydessä, että ehdotettu kunnan velvollisuus ottaa pientaloalueiden kunnossapitotehtävät, pääasiassa jalkakäytävien talvikunnossapito, huolehtiakseen, toteuttaa myös tavoitetta tontinomistajien tasapuolisesta kohtelusta. Tontinomistajien välille aiheutuu lähtökohtaisesti eroja siitä riippuen, onko tontin vierellä jalkakäytävä vai ei, varsinkin kun jalkakäytävä on usein vain toisella puolen katuja. Jo nykyisen lain mukaan on mahdollista, että kunta ottaa tällaiset alueet hoidettavakseen ja jakaa kustannukset perittäviksi kaikilta alueen tontinomistajilta. Ehdotettu lainmuutos on johdonmukaista jatkoa tälle kehitykselle ja edistää tontinomistajien tasapuolista kohtelua.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentin mukaan kunta voi päätöksellään ottaa *kokonaan tai osittain* huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä. Tätä täsmennystä ei sen sijaan sisälly saman pykälän 2 momenttiin, joka koskee kunnan velvollisuutta ottaa laissa säädettyin edellytyksin päätöksellään huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä. Koska momentit koskevat eri tilanteita, valiokunta pitää tarpeellisena selventää momenttia lisäämällä siihen 1 momentin tapaan sanat kokonaan tai osittain. Koska säännöksen tarkoituksena on riittävän kunnossapidon yhtenäisen tason saavuttaminen ja pientaloalueiden fyysisen työn helpottaminen, tulee kunnan voida ottaa huolehtiakseen joko kaikki tehtävät tai vain osa niistä.

Aloitteentekijänä voi olla alueen yksittäinen asukas tai asukkaiden ryhmä taikka asukkaita edustava yhdistys. Tontinomistajille tulee antaa päätös tiedoksi kirjatulla kirjeellä tai muutoin todisteellisesti.

Kunnossapito- ja puhtaanapitotehtävistä perittävä maksu

Kunta voi ehdotuksen 14 b §:n 1 momentin mukaan periä aiheutuneet kustannukset tontinomistajilta, kun se ottaa näille kuuluvia tehtäviä hoidettavakseen. Kunnat perivät nykyisin maksuja

vaihtelevasti käyttäessään voimassa olevaan lakiin sisältyvää mahdollisuutta ottaa alueellisia kokonaisuuksia hoidettavakseen. Pienemmät kunnat ovat usein jättäneet maksun perimättä, koska periminen ei usein ole saatavaan hyötyyn nähden tarkoituksenmukaista. Sen sijaan suuremmat kunnat ovat jo nykyisin käyttäneet mahdollisuutta periä maksuja taksojen mukaisina.

Valiokunta pitää kunnan tehtävien laajetessa lainmuutoksen myötä erittäin tärkeänä sitä, että kunnat taksaa valmisteltaessa laativat maksuperusteet mahdollisimman tasapuolisella tavalla. Esimerkiksi tontin sivun pituuden mukaan määrittyvää taksaa ei ole pidettävä tasapuolisena, sillä kulmatontit joutuvat muita hankalampaan asemaan. Huomioon on otettava myös se, että alueen asukkaat hyötyvät koko jalkakäytäväverkostosta eikä vain sen omalla kohdalla olevasta osasta. Kuntien tulisi taksan perusteissa ottaa paremmin huomioon taksan tasapuolisuus ottamalla mukaan esimerkiksi kerrosalaan sidottu peruste tai leikkuri tietyn sivun pituuden ylittäviltä osilta.

Valiokunta korostaa, että kun kunta ottaa tehtävät alueellisesti hoidettavakseen, se voi myös jättää maksun perimättä. Maksun periminen voi tulla kalliimmaksi kuin maksujen tuotto. Lisäksi tulee mahdollistaa maksun perimättä jättäminen kohtuuttomissa tilanteissa silloin, kun kysymys on vähävaraisesta asukkaasta. Laitoshoidosta aiheutuvat kustannukset ovat joka tapauksessa moninkertaiset kotona asumisen mahdollistaviin kustannuksiin verrattuina. Valiokunta painottaa, että lain 19 a §:n (569/1982) mukaan, jos lain mukaisten velvollisuuksien täyttäminen jonkin tontin osalta olisi erityisestä syystä kohtuuttoman raskasta, kunta voi hakemuksesta ottaa tontinomistajan kunnossapitotehtävät suorittaakseen joko kokonaan tai osittain taikka osallistua niistä aiheutuneisiin kustannuksiin.

Valiokunta painottaa vielä, että kuntien tulisi 8 §:n 2 momentin alueellista kunnossapitopäätöstä tehdessään suhtautua myönteisesti alueella asuvien joidenkin asukkaiden mahdolliseen haluun hoitaa kunnossapito itse, jos se suinkin on mahdollista. Lakiehdotuksen 8 a §:ään sisältyvän kuulemismenettelyn avulla kunta saa tie-

toonsa alueen asukkaiden kannan kunnossapidon siirtymiseen kunnan hoidettavaksi. Kunta voi tämän tiedon perusteella usein rajata alueen siten, että asukkaiden, jotka haluavat jäädä kunnossapidon ulkopuolelle, toivetta kunnioitetaan. Tämän edellytyksenä kuitenkin on, että kunnossapito voidaan järjestää alueellisesti tarkoituksemukaisena kokonaisuutena.

Valiokunta suosittelee myös, että kunnat harjoittavat kunnossapitomaksun perimisen kustannus-työsuhdetta kokonaisuutena, eivätkä peri maksuja lainkaan silloin, kun niiden periminen aiheuttaa maksutuottoa vastaavat kustannukset.

Kaikkien katujen kunnossa- ja puhtaanapitotehtävien siirtämistä kunnalle on selvitetty Suomen Kuntaliiton selvityksessä vuodelta 2001. Tuolloin arvioitiin kiinteistöjen kunnossa- ja puhtaanapitovastuiden kunnille siirron kokonaiskustannuksiksi 215 miljoonaa markkaa. Kuntaliitto on arvioinut kustannukset tällä hetkellä noin 41 miljoonaksi euroksi. Jalankulkijoiden vuotuiset liukastumiskustannukset on arvioitu noin 418 miljoonan euron suuruisiksi. Suomessa liukastuu vuosittain yli 50 000 jalankulkijaa siten, että he joutuvat hakeutumaan vammojen takia hoitoon. Vuonna 2003 liukkailla keleillä kaatumisen seurauksena kuoli 23 henkilöä. Ikääntyneiden vammat ovat vakavampia kuin nuorten.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kunnat ovat yhä enenevästi jo ottaneet kunnossapitotehtäviä alueellisesti hoitaakseen ja suunta jatkunee tulevaisuudessa, sillä tähän suhtaudutaan yleisesti yhä myönteisemmin. Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnan vastuiden lisäämisen vaikutusta katujen kunnossa- ja puhtaanapidon laatutasoon, kuntatalouteen ja järjestelmän sosiaaliseen kestävyysseurataan.

Katujen kunnossapidon laatutaso

Lakiehdotuksella ehdotetaan uudistettavaksi katujen kunnossapidon laatutason määritelmä siten, että siinä otetaan paremmin huomioon eri liikennemuotojen tarpeet ja olosuhteet. Ehdotuksen 3 §:n 1 momentin mukaan kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttä-

mässä kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon muun ohella kadun liikenteellinen merkitys, säätila ja vuorokauden-aika. Valiokunta katsoo, että tavoite kunnossapidon laatutason parantamisesta on kannatettava. Myös olosuhteiden huomioon ottamista koskeva tarkennus on perusteltu. Esimerkiksi poikkeukselliset säätilan vaihtelut on otettava huomioon olosuhteiden sallimalla kohtuullisella tavalla, eikä kunnossapitokalustoa tarvitse mitoittaa kaikkein poikkeuksellisimpia ajateltavissa olevia tilanteita varten. Liikenteellisesti keskeisistä alueista voidaan huolehtia ensin. Myös liikenne- ja viestintävaliokunta on lausunnossaan pitänyt esitystä tältä osin kannatettavana ja ongelmattomana.

Liukastumisvahinkojen ehkäisemisen ohella lainmuutoksen tavoitteena on talvihiekoituksen poistamista tehostamalla parantaa ilman laatua. Katupölyä ja sen torjuntaa on tutkittu Suomessa useissa tutkimushankkeissa. Vaikka hengitettävien (PM10) hiukkasten vuosipitoisuudet ovat muuhun Eurooppaan verrattuna Suomessa matalia, ovat erityisesti kevätpölykauden aikaiset korkeat vuorokausipitoisuudet todellinen ongelma. Katupölyn poistamisen kustannusten on Helsinkiä koskevan tutkimuksen mukaan arvioitu olevan suhteellisen pienet (alle 2 milj. euroa/vuosi) verrattuna katupölyn aiheuttamiin terveysvaikutuksiin (n. 2—17 milj. euroa/vuosi)¹. Katujen puhdistusta tulee tehostaa ja kehittää eriytettyjä malleja ajoratojen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapitoon hiekoituksen vähentämiseksi tai hiekoituksesta aiheutuvan pölyämisen vähentämiseksi.

Lakiehdotuksessa kadun talvihiekoituksen poistaminen ajoradalta täsmennetään kuuluvaksi osaksi kunnossapitoa, kun se aikaisemman tulkinnan mukaan on kuulunut puhtaanapitoon. Puhtaanapidossa yhtenä laatutason kriteerinä on terveydellisesti tyydyttävä taso. Kunnossapidossa terveellisuuden on katsottu olevan osatekijänä liikenneturvallisuuden kriteeristössä (sisäl-

¹ Liukkaus, hiekoitus ja katupöly -hanke, Ympäristöklusterin ohjelmakauden 2000—2002 EkoInfra -tutkimusohjelmassa.

täen muun ohella liukastumiset) sekä jalankulun ja polkupyöräilyn tarpeiden huomioon ottamisessa (sisältäen kadulla liikkumisen ilman terveyden vaarantumisen riskiä). Pölyämishaitan vähentämiseen voidaan merkittävästi vaikuttaa kunnossapidon oikealla ajoituksella ja pölyämistä estävällä toteutuksella, ja tätä kautta terveellisuuden voidaan katsoa olevan kunnossapidon tavoitteena ilman laadun turvaamisen kautta. Ilman laadun raja-arvojen seuranta ja valvonta ja tätä koskevat parannussuunnitelmat kuuluvat sinänsä ympäristönsuojelulain ja ilmanlaatuasetuksen soveltamisalaan, mutta katujen kunnossapitolain kautta voidaan hoitaa kunnossapitoa siten, että ilmanlaadun tavoitteet saavutetaan.

Valiokunta katsoo edelliseen viitaten, että ehdotuksen 3 §:n 1 momentti ei tuo riittävästi esille kuvattua katujen kunnossapidon vaikutusta katupölyn kautta ihmisten terveyteen. Valiokunta ehdottaa terveellisyystavoitteen lisäämistä mainittuun pykälään, jotta ilmanlaadun vaikutus ihmisten terveyteen tulee tavoitteiden piiriin.

Kunnossa- ja puhtaanapitomääräykset

Lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin mukaan kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että kunnallisten määräysten antamista sinänsä on pidettävä tarpeellisena, mutta että 1 momentin valtuussäännös on varsin yleisluontoinen. Perustuslakivaliokunta on pitänyt valtuutuksen täsmentämistä asianmukaisena.

Ympäristövaliokunta viitaten perustuslakivaliokunnan lausuntoon ehdottaa, että pykälään lisätään täsmennykset siitä, mitä määräykset voivat koskea. Näitä ovat kunnossa- ja puhtaanapitotyön suoritustapa ja siinä käytettävät laitteet ja aineet, suoritus aika, lumen käsittely, sijoittaminen ja poiskuljetus sekä katujen ja yleisten alueiden jaottelu tavoitetason mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapitoluokkiin.

Valiokunta painottaa myös, että vaikka 14 §:n mukaisten kunnallisten määräysten rikkomises-

ta ei voida määrätä sakkoa, eli kunnallisten määräysten rikkominen ei ole ehdotuksen 17 §:n mukaan rangaistavaa, voidaan rikkojaa kohtaan kuitenkin käyttää 16 §:n mukaan hallinnollisia pakkokeinoja, kieltoja ja velvoitteita. Näiden tehostamiseksi voidaan käyttää myös sakon uhkaa, jolloin kysymys on uhkasakosta pakkokeinona, ei rangaistuksenluonteisesta uhkasakosta.

Valiokunta korostaa tässä yhteydessä sitä, että roskaantumista aiheuttavan toiminnan harjoittajan velvollisuuteen asettaa roskalaatikoita voidaan vaikuttaa jätelain nojalla annettavilla kunnallisilla jätehuoltomääräyksillä tai sopimuksilla silloin, kun kunta luovuttaa katu- tai yleisiä alueita esimerkiksi kioskin pitoa varten. Muussa tapauksessa kadun puhtaanapidosta saattaa muodostua erityisen raskas velvollisuus esimerkiksi kioskin lähellä sijaitseville tontinomistajille.

Viherkaistan hoito

Lakiehdotuksen 10 §:n mukaan tontinomistajan puhtaanapitovelvollisuuteen määritellään kuuluvan enintään kolmen metrin etäisyydelle tontin rajasta ulottuvan, tonttiin välittömästi rajoittuvan viherkaistan ja ojan siistinä pitäminen. Tontinomistajat ovat yleensä jo nykyisin huolehtineet tällaisesta viherkaistasta, mutta säännös on tarpeen tilanteen selventämiseksi. Tontinomistajalle kuuluva velvollisuus viherkaistasta on tarkoituksenmukainen, sillä kaistat eivät usein ole koneellisesti sujuvasti hoidettavissa.

Kadulla ja yleisellä alueella tehtävien töiden ohjaus

Lakiehdotuksen 14 a §:ssä esitetään kadulla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden osalta otettavaksi käyttöön ilmoitusmenettely ja kunnan mahdollisuus antaa määräyksiä töiden suorittamisesta. Tämä vastaa maantielakiuudistuksen² 42 §:n säännöstä tiealueeseen kohdistuvalta työltä edellytettävästä pääsääntöisesti tienpito-

² Hallituksen esitys eduskunnalle maantielaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 17/2004 vp, hyväksytty 17.5.2005.

viranomaisen luvasta ja poikkeustapauksissakin ilmoitusmenettelystä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että ilmoitusmenettelyyn sisältyvä 30 päivän määräaika vaikuttaa pitkältä. Koska teletoimintapalvelut vaikuttavat kansalaisten tasavertaisuuteen ja yritystoiminnan edellytyksiin sekä esimerkiksi etätöiden mahdollisuuksiin, liikenne- ja viestintävaliokunta pitää välttämättömänä, että ympäristövaliokunta asiaa käsitellessään harkitsee 30 päivän määräaikaan huomioon ottaen telepalvelujen merkitys peruspalveluna ja niitä koskeva yleispalveluperiaate. Liikenne- ja viestintävaliokunta katsoo lisäksi, että peruspalvelun, kuten esimerkiksi telepalvelujen, katkeamista tulee aina pitää merkittävänä vahinkona, joka tulee voida korjata välittömästi.

Ympäristövaliokunta toteaa, että ehdotuksen 14 a §:n ilmoitusmenettely on vaihtoehtona olleen lupamenettelyn sijaan joustava menettely, jota edellyttää myös menettelyyn tulevien asioiden suuri määrä. Työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen, ja ehdotettu 30 vuorokauden käsittelyaika on tarkoitettu ehdottomaksi takarajaksi, jonka jälkeen työ voidaan aloittaa, vaikka kunta ei olisi ilmoitusta käsitellyt.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:ssä ja viestintämarkkinalaissa säädetään kaapelien ja johtojen sijoittamisoikeudesta ja haitan ja vahingon korvaamisesta, mutta näiden lakien mukaiset suunnitelmat ovat liian yleispiirteisiä johtojen yhteensovittamiseksi, ja sijoittamisoikeus on yleensä tarkoituksenmukaisinta hankkia paljon ennen töihin ryhtymistä. Ilmoitusmenettelyn avulla kunta saa tietoonsa kadulla tehtävät työt ja se pystyy siten huolehtimaan sille maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä velvollisuudesta huolehtia katualueelle sijoitettavien johtojen ja rakenteiden yhteensovittamisesta. Voimassa olevan lain mukaan kunnalla on huolehtimisvelvollisuus, mutta ei keinoja toteuttaa sitä. Tiedot kadulla tehtävistä töistä antavat kunnalle mahdollisuuden antaa työtä koskevia määräyksiä, jotka ovat tarpeen liikenteen sujuvuuden, turvallisuuden ja esteettömyyden kannalta sekä kadun

ja yleisen alueen rakenteille ja siellä oleville johdoille ja laitteille aiheutuvien vahinkojen estämiseksi.

Valiokunta on tarkastellut ehdotettua 30 vuorokauden enimmäiskäsittelyaikaa sääntelyn tavoitteiden ja käytännön näkökulmasta ja katsoo liikenne- ja viestintävaliokunnan tavoin, että 30 vuorokautta on epätarkoituksenmukaisen pitkä enimmäisaika. Valiokunta pitää kansallisen laajakaistastrategian ja tietoyhteiskuntakehityksen tavoitteiden mukaisena, että ehdotettua aikaa lyhennetään. Ilmoitusmenettelyä sinänsä ei ole pidettävä näiden tavoitteiden vastaisena. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kunnat pystyvät useimmiten antamaan suostumuksen töiden aloittamiselle erittäin nopeasti. Ennalta tehdyt yleiset sopimukset jouduttavat menettelyä ratkaisevasti. Valiokunta ehdottaa edellä esitettyyn viitaten enimmäiskäsittelyajan lyhentämistä 21 vuorokauteen korostaen samalla, että tavoitteena tulee olla ilmoitusten käsitteleminen mahdollisimman nopeasti, yleensä korkeintaan muutamassa päivässä taikka viikon kuluessa. Pykälän takaraja on tarkoitettu poikkeuksellisen hankalia tilanteita varten, eikä siitä saa muodostua pääsääntöä.

Valiokunta toteaa vielä, että ehdotuksen 5 momentin mukaan rikkoutuneet johdot, laitteet ja rakenteet saadaan merkittävien vahinkojen estämiseksi korjata välittömästi. Korjaamisesta tulee kuitenkin ilmoittaa kunnalle. Valiokunta katsoo, että tämän ns. kiiretöitä koskevan säännöksen merkittävillä vahingoilla tarkoitetaan peruspalvelun, kuten esimerkiksi telepalvelujen, katkeamista, jota tulee aina pitää merkittävänä vahinkona, joka tulee voida korjata välittömästi.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että johtoja koskevien tietojen tulisi olla saatavissa kunnassa yhdestä paikasta. Ilmoitusmenettelystä säätäminen edistää sitä, että kunta saa yksityiskohtaiset tiedot eri kaapelien, johtojen ja laitteiden sijainnista ja se voi kehittää sijaintitietojärjestelmää yhdessä kadulla ja yleisillä alueilla töitä tekevien kanssa. Tähän asti kaikkia tietoja ei ole saatu, eivätkä tiedot ole olleet kaikilta osin riittävän tarkkoja. Myös ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direk-

tiiviksi yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta tehostaa paikkatietojen yhteiskäyttöä.

Valiokunta katsoo, että erityiseksi tavoitteeksi tulisi ottaa yhteisten johtokanavien rakentaminen. Tämä vähentäisi jatkossa merkittävästi tarvetta katujen avaamiseen.

Kadulla ja yleisillä alueilla tehtävistä töistä perittävät maksut

Lakiehdotuksen 14 b §:n mukaan kunnalla on mahdollisuus periä maksuja kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävistä töistä. Pykälän 3 momentin mukaan kunta voi periä aikaan, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä 14 a §:ssä tarkoitettulla tavalla työmaana, jos alue rajataan pois yleisestä käytöstä. Maksu peritään yhden työmaan osalta vain kerran. Maksua ei peritä, jos työ tehdään kunnan suorittaman kadun rakentamiseen liittyvän muun työn yhteydessä. Maksua ei myöskään peritä siltä ajalta, jonka alue on työmaana työstä vastaavasta riippumattomasta syystä, jota ei voida ennakoita.

Liikenne- ja viestintävaliokunta on lausunnossaan pitänyt välttämättömänä kokonaisvaltaista arviota siitä, tuleeko nyt ehdotettu suoritettavista töistä perittävä maksu ylittää sisällyttää nyt annettavaan lakiin ja katsoo, että mikäli maksusäännös otetaan lakiin, tulee maksuvelvollisuus rajata vain kohtuullisen kaivuuaajan ylittäviin tapauksiin. Kohtuullinen kaivuuaika selvästikin vaihtelee työn laajuudesta, kaivuualueen suuruudesta, vuodenajasta ja rakennustarpeista riippuen.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan tarkastellut maksuja perustuslain valtion veroja ja maksuja koskevan 81 §:n kannalta ja todennut, että maksut on laissa selvästi yksilöity ja ne täyttävät kustannuskattavuuden vaatimukset, eikä niihin tule sovellettavaksi perustuslain 121 §:n 3 momentin säännös kunnallisesta verosta. Kysymyksessä on alueen vuokraustyyppinen kertamaksu, jonka vastikkeena on alueen käyttöoikeus. Valiokunta on kuitenkin pitänyt tarpeelli-

sena, että valtioneuvosto seuraa maksujen kustannusvastaavuustason noudattamista.

Ympäristövaliokunta katsoo, että kohtuullinen maksu alueen tilapäisestä käyttämisestä ei ole kansallisen laajakaistastrategian eikä tietoyhteiskuntakehityksen vastainen. Maksun tavoitteena on ohjata kadulla töitä tekeviä yhteistyöhön, yhteisten johtokanavien tekemiseen ja työn ripeään suorittamiseen. Maksujen yksikköhinnat ja perusteet määrätään kunnallisessa takassa. Maksujen taso vaihtelee kuntien ja kunnan osa-alueiden välillä ottaen paikalliset olosuhteet huomioon. Valiokunnan käsityksen mukaan maksut ovatkin tarpeen lähinnä niissä suuremmissa kaupungeissa, joissa liikenteen sujuvuuden turvaamisen tarve ja erilaisten johtojen yhteensovittamisen tarve on suurin. Valiokunnan käsityksen mukaan kuntien tulee harkita maksun perimisen tarkoituksenmukaisuutta ja jättää maksu perimättä, jos perimiskustannukset ylittävät saatavat tulot.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella vuokranluonteista maksua viivästysluonteista maksua parempana, sillä viivästysmaksu olisi rangaistusmaksun tyyppinen ja jättäisi kunnalle töiden erilaisuuden vuoksi ns. normaalin kaivuuaajan määrittelyyn niin paljon tulkintamahdollisuuksia, että maksun tasapuolisuus ja selkeys voisivat vaarantua.

Valiokunta painottaa edelleen, että maksujen tulee olla kohtuullisia. Maksuja, jotka ylittävät arvioidun muutaman prosentin hankkeen kokonaiskustannuksista, voidaan pitää kohtuuttomina ja siten lainvastaisina. Ehdotettu maksusääntely ei näin valiokunnan käsityksen mukaan vaikuta kielteisesti tietoyhteiskuntakehitykseen.

Valiokunta edellyttää kuitenkin, että hallitus seuraa johtojen ja kaapelien sijoittamisesta perittävien maksujen kehitystä sen varmistamiseksi, että maksut pysyvät kohtuullisina ja tasapuolisina ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi.

Rangaistussäännös

Lakiehdotuksen 17 § sisältää täsmennetyn rangaistussäännöksen. Rangaistavuus ei koske ehdotuksen mukaan vähäisenä pidettäviä tekoja.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta tarpeellisenä, että lain esitoissa mainitaan tyyppiesimerkkejä vähäisenä pidettävistä teoista. Vähäisinä pidettäviä tekoja ovat valiokunnan mielestä sellaiset laiminlyönnit, joihin ei liity laiminlyönnin jatkumista valvontaviranomaisen laiminlyönnin korjaamiseksi annetusta määräyksestä huolimatta. Vähäisenä voidaan pitää myös sellaisia laissa mainittujen velvollisuuksien laiminlyöntejä, joiden seurauksena liikennettä ei ole vakavasti vaarannettu, kuten viivästys kadun kalusteiden puhtaanapidossa, viivästys lumen poiskuljetuksessa, kun kulkureitit pystytään turvaamaan, satunnainen viivästys roskien poistamisessa sekä viivästys lehtien poistamisessa silloin, kun niitä on poikkeuksellisen suuri määrä.

Siirtymäsäännös

Ehdotuksen mukaan valtuusto voi ennen lain voimaantuloa päättää, että lain soveltaminen siirtyy kunnassa eräiden tehtävien osalta enin-

tään kahdella vuodella. Valiokunta pitää siirtymäsäännöstä välttämättömänä sellaisten kuntien vuoksi, joilla ei ole heti resursseja ja kalustoa uusista velvollisuuksista huolehtimiseen. Kunnilla tai tonttien omistajilla saattaa myös olla voimassa pitkäaikaisia sopimuksia, joiden irtisanomiseen tulee olla riittävästi aikaa. Kunnille tulee myös varata riittävästi aikaa kilpailuttaa ja tehdä uudet sopimukset esimerkiksi jalankulku- ja pyöriteiden hoitamisesta, jos ne ovat tähän saakka olleet tontinomistajien hoidettavana. Valiokunta ehdottaa kuitenkin säännöksen muuttamista teknisesti sen virheellisen käsityksen välttämiseksi, että kunta voisi päätöksellään ratkaista lainsäädännön alaan kuuluvan asian.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (**Valiokunnan muutos-**ehdotukset).*

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (669/1978) 2 §:n 1 momentti, 3, 4, 8, 8 a ja 9 §, 10 §:n 3 ja 5 momentti, 13 ja 15—18 § sekä 19 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laissa 20/1987, 4 § laissa 569/1982 ja mainitussa laissa 20/1987, 8 § laissa 420/1993, 8 a § mainitussa laissa 20/1987, 13 § osaksi mainitussa laissa 420/1993, 15 § mainitussa laissa 569/1982, 16 § osaksi laissa 75/1995, 17 § osaksi laissa 623/2003 ja 18 § osaksi mainitussa laissa 569/1982, sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 623/2003 kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 §, lakiin siitä lailla 1062/1998 kumotun 14 a §:n tilalle uusi 14 a § ja lakiin uusi 14 b § seuraavasti:

2 §
(Kuten HE)

3 §
Kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikennetarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa.

Kunnossapidon tason määräytymisessä otetaan huomioon kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, säätila ja sen ennakoitavissa olevat muutokset, vuorokaudenaika sekä eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn, tarpeet sekä *terveellisyys*, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys.

(2—5 mom. kuten HE)

4 §
(Kuten HE)

8 §
(1 mom. kuten HE)

Jos pientalovaltaisella alueella ei saavuteta tämän lain mukaista kunnossapidon tasoa tai jos kunnossapitotehtävät jakautuvat alueen tontinomistajien kesken erityisen epätasapuolisesti, kunnan on päätöksellään otettava *kokonaan tai osittain* huolehtia tontinomistajille 4 §:n 1 momentin mukaan kuuluvista kunnossapitotehtävistä. Edellytyksenä kuitenkin on, että kunnossapito voidaan järjestää tarkoituksenmukaisena alueellisena kokonaisuutena ja että alue soveltuu koneelliseen kunnossapitoon.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

8 a §, 9—10 §, 13 §
(Kuten HE)

14 §
Kunta voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten kadun ja yleisten alueiden kunnossapito

talvella, muu kunnossapito sekä puhtaanapito on *laissa asetetut velvollisuudet ja* paikalliset olot huomioon ottaen hoidettava. *Määräykset voivat koskea kunnossa- ja puhtaanapitotyön*

1) *suoritustapaa ja siinä käytettäviä laitteita ja aineita,*

2) *suoritusaikaa,*

3) *lumen käsittelyä, sijoittamista ja poiskuljetusta sekä*

4) *katujen ja yleisten alueiden jaottelua tavoitetason mukaan eri kunnossa- ja puhtaanapitoluokkiin.*

(2 mom. kuten HE)

14 a §

Työstä vastaavan on tehtävä tystä kadulla ja yleisellä alueella ilmoitus kunnalle. Työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen. Jos kunta ei ole käsitellyt ilmoitusta *21 vuorokauden* kuluessa, työ voidaan kuitenkin aloittaa.

(2—5 mom. kuten HE)

14 b §, 15—19 §
(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Valtuusto voi ennen lain voimaantuloa päättää, että *kunta ottaa hoidettavakseen seuraavat tehtävät määrätyistä ajankohdasta, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta:*

(1—3 kohta kuten HE)

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Heikki A. Ollila /kok
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Eero Reijonen /kesk
	Tuomo Hänninen /kesk	Säde Tahvanainen /sd
	Antti Kaikkonen /kesk	Unto Valpas /vas
	Inkeri Kerola /kesk	Ahti Vielma /kok
	Kari Kärkkäinen /kd	Pia Viitanen /sd
	Jouko Laxell /kok	vjäs. Esko Ahonen /kesk
	Mikaela Nylander /r	Esa Lahtela /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Lakiesityksessä mainittu 30 vuorokauden aika, jonka kuluessa kunnan tulisi käsitellä ilmoitus työstä kadulla ja yleisellä alueella, on aivan liian pitkä. Määräaika ei vastaa nykyisiä lyhyellä varoitusaajalla syntyviä tarpeita ja on esteenä normaalille liiketoiminnalle. Se lisää tarpeettomasti byrokratiaa ja aiheuttaa kaikille osapuolille lisää kustannuksia. Käytännön seurauksena saat-
taa olla esimerkiksi laajakaistayhteyden avaamisajan pidentyminen. Allekirjoittaneiden mielestä 14 vuorokautta on riittävä aika, jonka kuluessa kunnan on käsiteltävä ilmoitus.

Lakiesityksen mukaan kunta voi periä aikaa, alueen laajuuteen ja alueen keskeisyyteen perustuvan kohtuullisen maksun alueen tilapäisestä käyttämisestä työmaana. Maksun vaikutusten arviointi on puutteellista laajakaistastrategian ja kansalaisten peruspalvelujen turvaamisen kannalta. Maksu saattaisi johtaa alueelliseen eriarvoisuuteen, koska maksun määräytymisperusteista päätettäisiin kuntakohtaisesti. Kunnalle ei myöskään aiheudu kustannuksia kadun avaamisesta, peittämisestä tai kuntoon saattamisesta. Maankäyttö- ja rakennuslain 161 § ja viestintämarkkinalain 106 § säättävät jo johdon tai laitteen sijoittamisesta aiheutuvasta haitasta ja vahingosta maksettavasta korvauksesta. Esitämme, että maksu poistettaisiin lakiesityksestä kokonaan.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että lakiesitys hyväksytään muutoin valtiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi että lakiehdotuksen 14 b §:n 3 momentti poistetaan kokonaan ja lakiehdotuksen 14 a §:n 1 momentti muutetaan seuraavasti:

14 a §

Työstä vastaavan on tehtävä työstä kadulla ja yleisellä alueella ilmoitus kunnalle. *Kunnan on käsiteltävä ilmoitus viipymättä, kuitenkin viimeistään 14 vuorokauden aikana.* Työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen. Jos kunta ei ole käsitellyt ilmoitusta 14 vuorokauden kuluessa, työ voidaan kuitenkin aloittaa.

(2—5 mom. kuten YmVM)

14 b §

(1—2 mom. kuten YmVM)

(3 mom. *poist.*)

(4—5 mom. kuten YmVM)

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Heikki A. Ollila /kok
Jouko Laxell /kok

Ahti Vielma /kok
Kari Kärkkäinen /kd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Katujen kunnossa- ja puhtaanapito on ihmisten turvallisuuden ja liikkumisvapauden kannalta oleellisen tärkeä asia ja käsillä oleva lakiesitys pyrkii parantamaan tässä suhteessa ympäristön tilaa.

Tällä hetkellä osa kunnista on jo ottanut tontinomistajien velvollisuuksiin kuuluvan katuosuuden ja jalkakäytävän kunnossa- ja puhtaanapidon hoitaakseen. Näistä kunnista puolestaan osa perii maksun tonttien omistajilta tai haltijoilta ja osassa kuntia tällaista maksua ei peritä. Tilanne on näiltä osin epätyydyttävä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden kannalta.

Valiokunnan esityksessä lähdetään nyt siitä, että lain säännöksen perusteella asiakkailta eli kunnan veronmaksajilta peritään katujen kunnossa- ja puhtaanapidosta (14 b §) tehtävän mukainen maksu niissä tapauksissa, kun kunta erikseen päättää ottaa jonkin kunnan osan katujen kunnossa- ja puhtaanapidon itselleen. Tällä perusteella näiden maksujen periminen yleistyy kaikkiin kuntiin.

Niiden ihmisten kannalta, jotka eivät tähän mennessä ole joutuneet maksua suorittamaan kunnan itselleen ottamasta kunnossa- ja puhtaanapitotehtävästä, tämä maksu merkitsee uutta maksurasitusta.

Vasemmistoliiton mielestä uusien kunnallisten maksujen luominen — samanaikaisesti sen kanssa, kun hallitus alentaa valtion tuloveroa ja viivyyttää kuntien valtionosuussaatavien maksua — on täysin kohtuuton järjestely asukkaiden kannalta. Verovarolla periaatteessa hoidettavaksi tarkoitettujen tehtävän kustannus siirretään asukkaiden asumiskustannuksiin. Monien pienotalotonttien asukkaat kärsivät tästä pahiten.

Uusien maksujen hyväksyttävyyttä pitää arvioida myös siltä kannalta, että hyvin monissa kunnissa joudutaan korottamaan kunnallisveroa hallituksen peruspalveluvihamielisen talouspolitiikan vuoksi ja siksi, että valtio ei tosiasia-

korvaa täysimääräisesti kunnille siirtämiään uusia tehtäviä.

Samalla on hyvä muistaa historiasta, että kun kiinteistöverojärjestelmä luotiin 1990-luvulla, veroa perusteltiin tuolloin voimassa olleen katumaksun poistamisella. Tässä mielessä esitys merkitsee palaamista vanhaan. Tämän vuoksi asukkaat kunnissa, jotka nyt joutuvat maksamaan uutta kunnossapitomaksua, eivät luonnollisestikaan voi ymmärtää, miksi verovarolla ylläpidettäväksi tarkoitettu palvelusta tehdään erikseen maksullinen. Vasemmistoliiton mielestä uutta maksua ei pidä periä asukkailta, vaan kattaa tästä tehtävästä aiheutuvat kustannukset verovarolla, jolloin maksurasitus voidaan jakaa kaikille asukkaille yhteisvastuullisesti. Verorahoitusta tukee myös se, että katujen kunnossa- ja puhtaanapito hyödyttää kaikkia katujen käyttäjiä.

14 b §. Ehdotin maksun perimistä koskevaan säännökseen muutosta, jolla maksun periminen asuintalotonttien omistajilta ja haltijoilta rajattaisiin säännöksen soveltamisen ulkopuolelle.

Koska ehdotukseni ei saanut riittävästi kannatusta, ehdotin velvoittavaa lausumaa hallitukselle kuntien valtionosuusperusteiden muuttamiseksi niin, että kunnat saisivat valtiolta valtionosuutta kunnossa- ja puhtaanapitotehtävän hoitamiseen (*Vastalauseen lausumaehdotus*).

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutoin sellaisenaan paitsi että 14 b §:n 1 momentti hyväksytään seuraavasti:

14 b §

Kunta voi vuosittain periä 8 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuista huolehtiakseen ottamistaan kunnossapito- ja

puhtaanapitotehtävistä aiheutuneet kustannukset kyseisten alueiden yleiseen käyttöön luovutettujen katujen varsilla olevien, *muiden kuin asuinalotonttien* omistajilta tai haltijoilta.

tettavaksi vuoden 2006 alusta lukien eduskunnalle esityksen kuntien valtionosuudesta annetun lain muuttamiseksi niin, että kuntien itselleen ottamiin tontinomistajien kunnossa- ja puhtaanapitotehtäviin maksettavasta valtionosuudesta säädetään erikseen.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kuluvan vuoden aikana ja voimaan saa-

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Unto Valpas /vas

Yhdyn toiseen vastalauseeseen lausumaehdotuksen osalta ja ehdotan, että eduskunta hyväksyy muutoin valiokunnan mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen.

Esa Lahtela /sd